

SAABORU
18. juunil 1959
Nr. 542

HAAPSALU RAJOONI TÖÖRAHVA SAADIKUTE NÕUKOGU TÄITEVKOMITEE

O t s u s nr. 45

10. juunist 1959.a.

Looduskaitse organiseerimisest Haapsalu rajoonis.

Haapsalu rajooni TSN Täitevkomitee, Hra Kuuland Kul -
tuuriosakonna juhataja sm. T a n s e r i informatsiooni ja järg-
nevad sõnavõttud, märgib, et Haapsalu rajoon on mitmeti tähtis
oma loodusmälestusmärkide poolest, rajooni piires paikneb hulk
looduslikult kauneid ning turismi seisukohalt huvitavaid kohti.
Kuid senini pole küllaldaselt tähelepanu osutatud rajooni maas-
tikulise ilu ja loodusmälestusmärkide säilitamisele, samuti mais-
maa ja vete loomastiku ning metsavarude ratsionaalsele eksplua-
teerimisele.

On esinenud rida looduskaitse põhimõtte vastu käivaid
fakte. Nii on maha raiutud põhjendamatult haruldasi puid, liiva
ja kruusakarjäärade rajamisega rikutakse looduse ilu ja huvita-
vaid pinnavorme.

Esineb rida puudusi jahimajanduse ja sportliku kalapüü-
gi organiseerimise osas, jahi- ja kalakaitse eeskirjade rikku-
mist.

Loodus - mälestusmärkide ja keelualade kaitse tühusta-
miseks, looduse ilu säilitamiseks, kasulike jahiloomade ja lin-
dude ning kalavarude taastamiseks ja suurendamiseks ning ENSV
Ministrite Nõukogu määruse nr. 242, 11. juulist 1957.a. " Abi -
nõudest looduskaitse organiseerimiseks Eesti NSV-s " täitmiseks
Haapsalu rajooni TSN Täitevkomitee

o t s u s t a b :

1. Lähtudes majanduslikest, kultuurilistest, teadusli-
kest ja kasvatuslikest eesmärkidest võtta kaitse alla Haapsalu
rajoonis looduslikult kaunid kohad, pargid ja üksikobjektid vas-
tavalt käesoleva otsuse lisas nr. 1 esitatud nimelkirjale.

2. Arvestades Paralepa ja Pullapõ maa-alal kasvava met-
sa sanitaarset tähtsust haljasvööna, kindlustada tema säilita-
mine. Samuti võtta looduskaitse alla kogu Haapsalu linnas asu -

vad haljasalad.

3. Jahimajanduse olukorra parandamiseks rajoonis kinnitada jahikeelupiirkonnad, mille piirid on järgmised : Paralepa ja Haapsalu linna vaheline laht koos Paralepa ja Pullapää maa - alaga mis on mere pool raudteed ja Haapsalu laht koos Neareotsi poolsaarega, mis piirneb müüda maanteed Haapsalust Orule ja Orult Riguldi maanteed müüda Söderby küllani.

4. Haapsalu rajooni TSN Täitevkomitee Kultuuriosakonnal kinnitada ühiskondlikud jahindusinspektorid kaitse alla võetud maa-aladele.

5. Riikliku kaitse alla võetud maastikuliste alade loodusliku ilme muutmise hõrghoidmiseks keelata neil aladel kaeviste kaevamine, paljandite rikkumine, veekogude süvendamine, vete reostamine, metsa lageraied ja üksikute puude ning salude maharaiumine, ehituste püstistamine, küttesainete ning ehitusmaterjalide ladude rajamine, uute teede rajamine.

6. Keelata kaitse alla võetud parkides puude mahavõtmine (vähelja arvatud sanitaarraied, kooskõlastatult kohaliku metsamajandiga), kasvavate puude rikkumine, loomade karjatamine, põllumajandusliku tehnika paigutamine pargi territooriumile, masinate liikumine vähelja pool olemasolevaid teid, igasugusel muul viisil pargi reostamine.

Rahvapidude ja muude ürituste läbiviimist parkides ja mujal kaunitel kohtadel, eriti keelualadel, lubada kooskõlastatult TSN Täitevkomitee Kultuuriosakonnaga.

Turistide ja teiste isikute üübinine, samuti autode parkimine looduskaitse alal on lubatud TSN Täitevkomitee poolt selleks määratud kohtadel.

7. Keelata kaitse alla võetud üksikobjektide (puud, rändrahnud, haruldased taimekooslused, haruldaste lindude pesad) asukoha muutmine, mahavõtmine, lõhkumine või mõnel muul viisil rikkumine.

8. Kõikide tööde teostamine, mis on seotud kaitse all olevate maa-alade ja üksikobjektide ilme müüda-pääsematu muutmisega või rikkumisega, tuleb eelnevalt kooskõlastada rajooni TSN Täitevkomiteega.

9. Keelata roiskvete juhtimine veekogudesse ilma vastavate settekaevudeta või muude filtreerimiseadmeteta ja autode ning teiste veokite pesemiskohtade asutamine kalavetele, suvitus- ja puhkepaikadesse.

10. Kohustada küllade TSN Täitevkomiteesid oma küllanduskogu territooriumil koos vastavate maavaldaajatega 1. septembriks

1959.a. kindlaks määrata kaitse alla võetud parkide piirid, mis kuuluvad kinnitamisele rajooni TSN Tõitevkomitee poolt.

11. Kohustada Haapsalu rajooni TSN Tõitevkomitee Kultuuriosakonda sm. Tanseri koos Haapsalu linna ja külade TSN Tõitevkomiteedega :

- a) organiseerima kaitse alla võetud alade ja üksikobjektide valdajatega kaitsekohustuste vormistamine hiljemalt 1. sept. 1959.a.
- b) organiseerima üksikobjektide tähistamist ning alade piiritlemist looduses hiljemalt 1. novembriks 1959.a.
- c) koostada ajalehe "Tõurahva Lipp" toimetusega organiseerima laialdast looduskaitsealast selgitustööd rajoonis, samuti välja selgitama uusi kaitse alla võtmist väärivaid objekte.

12. Kõesoleva otsuse täitmise kontroll panna Haapsalu linna ning külade TSN Tõitevkomiteedele, miilitsaosakonnale, kaitse alla võetud objektide kaitse kindlustamine panna maavaldajatele.

13. Välja töötada kõesoleva otsuse põhjal hiljemalt 1. augustiks 1959.a. üldkohustuslik otsus, milline kindlustaks korra- ja järelvalve riikliku kaitse all olevate alade ja objektide juurde ja jahi- ja kalakaitse eeskirjadest kinnipidamise. Otsus avaldada ajalehes.

/ K. Noomen / allkiri
Haapsalu rajooni TSN Tõitevkomitee
esimehe asetäitja

/ L. Kask / allkiri
Haapsalu rajooni TSN Tõitevkomitee
sekretär

Otsusest ärakirjad saadetud : Haapsalu Muuseumile, Lõunemaa Metsamajandile, Haapsalu Linna TSN Tõitevkomiteele, Kalakaitse inspektorile, külanõukogudele, ENSV Looduskaitse Valitsusele, Põllu- majanduse Inspeksioonile ja Ajaleht "Tõurahva Lipp" toimetusele.

L i s a . .

Haapsalu Rajooni TSN Täitevkomitee
otsuse nr. 45, 10. juunist 1959.a.
juurde.

Rajoonilise tähtsusega looduskaitse objektide

n i m e k i r i

Vormsi külanõukogu.

k1. Suuremõisa park	- Suuremõisa külas
vab.2. Rändrahn ("Borbysepp")	- Borby küla heinamaal
vab.3. Rändrahn ("Parunikivi")	- Hullo külas, Rälby tee ääres
vasakul metsas.
k.4. Rändrahn ("Kirikukivi")	- Diiby-Norby vahel rannal n.n.
"Kärkjäl"
k.5. Allikas (Raviallikas)	- Hullo järve loodeosas.
k.6. Allikas ("Suurallikas") koos
tiigiga	- Hullo järve ääres Raviallikast
vasemal läänes.

Kirna külanõukogu.

k.7. Suutsutare, koos lähedal
asuva tiigi ja ümbritseva
hekiiga.	- Martha keskuses teeristil 200
m Haapsalu-Lihula maantee poo-
le.
k.8. Väike-Rõude mõisa park	- J.Tombi nim. kolhoosi terri-
tooriumil, kolhoosi kontorist
2 km Lihula poole.

Ahli külanõukogu.

vab.9. Rändrahn (Unger-Sternbergi
kivi)	- Haapsalu Metsakond-Riikliku
metsafondi, Paralepa vahikond
48 kvartal Haapsalu - Ungu
tee ääres.
k.10. Võnnu mõisa park koos tiigiga	- K.Marksini nim. kolhoosi terri-
tooriumil, Võnnu asunduses.
k.11. Ungu lossi haljasala	- Ahli külanõukogu

Ridala külanõukogu.

k.12. Pärnpuu (Suur-Pärn)	- Tuleviku kolhoosi territooriumil,
Kõbla külas, endise Noks-
manni talu juures.
k.13. Kaasik (Väike kaasik)	- Tuleviku kolhoosi territooriumil,
Kõbla külas, Peedu talu
lähedal.

Kinnamäe külanõukogu.

k.14. Rändrahn ("Seontaga kivi")	- Asukohaga Jalukse soo kvartal
k.15. "Salajõgi"	- J.Lauristini nim. kolhoosi terri-
tooriumil Veski külas, endi-
se Tooma talu juures.
vab.16. Tamm " Lika tamm "	- J.Lauristini nim kolhoosi terri-
tooriumil Kõbla asundus, 1.
ne talu lähedal.

- k.17. Kadakas " Nõuri kadakas " - Kalevipoja kolhoosi territooriumil Keedika asundus, endise Noori talu maa-alal.
- k.18. Uugla mõisa park - J. Aauristini nim. kolhoosi territooriumil Uugla asunduses.

Palivere külanõukogu.

- k.19. Tagavere mõisa park - J.V.Stalini nim. kolhoosi Tagavere külas.
- k.20. Kadakas - Palivere-Keedika tee 4,5 km Paliverest, Jardu külas, Hundiuhma talu juures.
- 21. Tuuleveskid - Kangelase kolhoosi territooriumil Tedre ja Turvalepa küla vahel oleval põllul.
- 22. Suitsutare - Lõigu II-ses külas "Soevasauna" talu.

Pärksi külanõukogu.

- k.23. Rändrahnud "Kalevipoja kivid" 2 tükki. - V.I.Lenini nim. kolhoosi territooriumil Võnussaare poolsaarel.
- k.24. Kudani järve koos "Kudani järve kiviga" - V.I.Lenini nim. kolhoosi territooriumil Kudani küla lähedal.
- k.25. "Võula papplid" 2 tükki - V.I.Lenini nim. kolhoosi territooriumil, Võula asundus, endise Võula koolimaja ühes.
- k.26. "Põõkpuu" - V.I.Lenini nim. kolhoosi territooriumil, kolhoosi kontori ühel.
- k.27. Park - V.I.Lenini nim. kolhoosi territooriumil kolhoosi kontori juures.
- k.28. Park - Kalinini nim. kolhoosi territooriumil Sutlepa rahvamaja juures.

Risti külanõukogu.

- k.29. Rändrahn - Saia sovhoosi Ellamaa osakonna territooriumil Lepaste külas, Kuiauru talu lähedal.
- k.30. "Kuiaru kivi" - 25,2 - 27,7 - M. Gorki nim. kolhoosi territooriumil, Nõmme külas, Haapsalu mnt. 44. Saia talu juures.
- k.31. Mänd " Talli mänd " 3 x 2 püram - Saia sovhoosi Ellamaa osakond Tallinna-Risti mnt. 44. Saia talu juurest 200 mnt. Tallinna poole.
- k.32. Kadakas " Riia kadakas" - Risti asulas Haapsalu mnt. 2 krundil.
- k.33. Mänd - Jõud kolhoosi territooriumil, Piirsalu külas endise Mustalangu talu põllul.
- k.34. Tamm " Mustalangu tamm "

- k 35. Allika järv - Vihterpalu Metskond, Hanna vahtkond kv. 99, 100 ja Riguldi Metskond kv. 27, 28.
- k 36. Hindaste, Veski ja Mustjärve järved Vihterpalu Metskond, Vananõmme vahtkond kv. 204, 178, 179, 180, 181, 201, 202 ja Vedamaa vahtkond.
- k 37. Pumbuti järv - Riguldi Metskond, Vananõmme kv. 26, 27.
- k 38. Tähava järv - Vihterpalu Metskond, Vedamaa vahtkond nr. 182.
- k 39. Rändrahn "Edur kivi" - Kommunismi Tee kolhoosi territooriumil Nõmmemäe külas.
- k 40. Nõva mõisa park - Nõva 7-a. Kooli lähedal
- k 41. "Seljanõu" lausk - Nõva küla, Võiidu kolhoosi kontori taga.

/ L. Kask /
 Haapsalu rajooni TSN Täitevkomitee
 sekretär

